

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5676 від 18.06.2021
Народні депутати України
С. Штепа та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо тимчасового порядку застосування частин 8, 9 статті 121 Кодексу України про адміністративні правопорушення)»

Метою законопроекту, як це зазначається у пояснювальній записці до нього, є «створення передумов для врегулювання питання митного оформлення автомобілів з іноземною реєстрацією в Україні, а також врахування інтересів усіх верств населення при вирішенні зазначеного питання».

Для досягнення вказаної мети у законопроекті пропонується внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) зміни та доповнити його новим Розділом VI «Прикінцеві та перехідні положення» такого змісту: «тимчасово, на період дії Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо справляння податків і зборів, інших обов'язкових платежів, об'єктом оподаткування якими є транспортні засоби» (1402-IX) зупинити дію ч. 8, 9 ст. 121 КУпАП».

Законопроект на момент підготовки висновку не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-IX.

Головне управління, розглянувши законопроект, не може підтримати його прийняття з огляду на таке.

1. В обґрунтування необхідності прийняття законопроекту в пояснювальній записці до нього вказується на те, що «25.11.2018 року набрали чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування акцизним податком легкових транспортних засобів» № 2611-VIII від 08.11.2018 року (далі – Закон № 2611-VIII) відповідного до якого було запроваджено нову модель оподаткування акцизним податком автомобілів легкових та інших моторних транспортних засобів, та Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України» № 2612-VIII від 08.11.2018 року (далі – Закон № 2612-VIII), серед іншого, до статей 469, 470 та 481 Митного кодексу України внесено зміни, спрямовані на посилення відповідальності за перевищення встановлених законодавством

строків транзиту та тимчасового ввезення автомобілів з іноземною реєстрацією та передачу їх в користування іншим особам. Зазначені зміни набрали чинності з 22 серпня 2019 року.

22 вересня 2019 року набрав чинності Закон України від 12.09.2019 № 73-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо відтермінування застосування штрафних санкцій за порушення порядку ввезення транспортних засобів на митну територію України» (далі – Закон № 73-IX), яким, зокрема, відтерміновано до 31 грудня 2019 року включно застосування до осіб, відповідальних за дотримання умов (вимог) митних режимів тимчасового ввезення або транзиту щодо транспортних засобів особистого користування, що класифікуються за кодом товарної позиції 8703 згідно з УКТ ЗЕД, ввезених на митну територію України, адміністративної відповідальності, передбаченої частиною четвертою статті 469 Митного кодексу України.

29 грудня 2019 року набрав чинності Закон України від 19.12.2019 № 395-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо тимчасового порядку застосування статей 470 та 481» (далі – Закон № 395-IX), яким призупинено дії нових санкцій, передбачених частинами четвертою – шостою статті 470 та четвертою – шостою статті 481 Митного кодексу України, та встановлено тимчасово, до 31 грудня 2019 року включно, максимального розміру санкцій за правопорушення, передбачені зазначеними статтями, який існував до запровадження нових санкцій згідно з Законом № 2612-VIII (штраф у розмірі 500 та 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян відповідно), з можливістю ретроспективного застосування цієї норми до правопорушень, вчинених з дати набрання чинності Законом № 2612-VIII (22 серпня 2019 року) до 31 грудня 2019 року включно.

Зовсім нещодавно, 15 квітня 2021 року Верховна Рада України на своєму засіданні прийняла в цілому Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо справляння податків і зборів, інших обов'язкових платежів, об'єктом оподаткування якими є транспортні засоби», який має забезпечити врегулювання питання митного оформлення транспортних засобів та врахування інтересів усіх верств населення при вирішенні зазначеного питання.

Водночас, працівники поліції системно продовжують складати постанови про накладення штрафних санкцій розміром 8 500 грн. згідно частини 8 статті 121 Кодексу України про адміністративні правопорушення».

З огляду на це, а також як вважають ініціатори проекту, «для зниження соціальної напруги в суспільстві», необхідно призупинити дію ч. ч. 8, 9 ст. 121 КУпАП на період дії вказаного вище Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо справляння податків і зборів, інших обов'язкових платежів, об'єктом оподаткування якими є транспортні засоби».

З такими аргументами, на наш погляд, навряд чи можна погодитися. Адже, *по-перше*, хоча склад правопорушень, передбачених ст. ст. 470 «Недоставлення товарів, у тому числі транспортних засобів особистого користування, транспортних засобів комерційного призначення та документів до митного

органу призначення, видача їх без дозволу митного органу або втрата» та 481 «Перевищення строку тимчасового ввезення товарів, у тому числі транспортних засобів особистого користування, транспортних засобів комерційного призначення або строку тимчасового вивезення товарів чи втрата транспортних засобів» Митного кодексу України (далі – МК), а також ч. 8, 9 ст. 121 «Порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ремнями безпеки або мотошоломами» КУпАП мають спільний предмет (транспортний засіб, щодо якого порушено обмеження, встановлені МК), їх дія направлена на охорону різних сфер суспільного життя.

Так, об'єктом правопорушень, про які йдеться у ст. ст. 470, 481 МК, є суспільні відносини, що виникають в зв'язку зі здійсненням *митної справи* та врегульовані нормами митного права. Метою стягнення за порушення митних правил є економічна безпека України. Тоді як об'єктом правопорушень, передбачених ч. ч. 8, 9 ст. 121 КУпАП є суспільні відносини *у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту*.

Крім того, ситуація, за якої особа, що експлуатує транспортний засіб, щодо якого порушено строки його тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту, або використовує його для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні, або передає його у володіння, користування або розпорядження особі, яка не ввозила його на митну територію України або не поміщувала в митний режим транзиту, створює складнощі з визначення юридичної належності транспортного засобу конкретній особі. Це, в свою чергу, ускладнює притягнення до відповідальності водія такого транспортного засобу у разі порушення ним правил дорожнього руху, а також впливає на безпеку експлуатації автомобіля як об'єкта підвищеної небезпеки на дорогах тощо.

Отже, пом'якшення відповідальності за порушення митних правил або податкової політики в сфері *переміщення* через митний кордон України транспортних засобів не може тягнути за собою автоматичне пом'якшення або скасування відповідальності за правопорушення, вчинені під час *експлуатації* таких транспортних засобів на дорогах України.

По-друге, адміністративна відповідальність завжди *вторинна відносно положень певного галузевого регулятивного законодавства*. Зокрема, ст. 121 КУпАП доповнено ч. ч. 8, 9 на підставі Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України» від 08.11.2018, яким також було внесено зміни до Закону України «Про дорожній рух». Внаслідок чого, абз. 9 ч. 2 ст. 16 вказаного Закону наразі встановлює, що *водій зобов'язаний «не допускати випадків керування транспортним засобом, щодо якого порушено обмеження, встановлені Митним кодексом України, а саме: порушено строки його тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту; транспортний засіб використовується для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні; транспортний засіб передано у володіння, користування або розпорядження особі, яка не*

ввозила його на митну територію України або не поміщувала в митний режим транзиту».

Також у ч. ч. 2 – 3 ст. 31 Закону України «Про дорожній рух» визначено, що «тимчасово ввезені транспортні засоби особистого користування можуть використовуватися на митній території України виключно громадянами, які ввезли зазначені транспортні засоби в Україну, для їхніх особистих потреб.

Такі транспортні засоби не можуть використовуватися для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні, бути розкомплектовані чи передані у володіння, користування або розпорядження іншим особам».

При цьому, відповідних змін до зазначених вище статей Закону України «Про дорожній рух» у проекті не пропонується. Отже, у разі прийняття законопроекту, існуватиме цілий ряд правил, встановлених у законі, що мають на меті захист життя та здоров'я громадян, створення безпечних і комфортних умов для учасників руху та охорони навколишнього природного середовища, проте не підкріплених нормами про встановлення відповідальності у разі їх порушення.

2. Як уже зазначалося вище, ст. 121 КУпАП («Порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ременями безпеки або мотошоломами») доповнено ч. ч. 8, 9 на підставі Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України» від 08.11.2018. Ці зміни набрали чинності 22 серпня 2019 року, тобто, через 270 днів з дня, наступного за днем опублікування зазначеного Закону (п. 1 розділу II вказаного Закону). Таким чином, законодавцем при встановленні адміністративної відповідальності за керування водієм транспортним засобом, щодо якого порушено обмеження, встановлені МК (порушено строки його тимчасового ввезення та/або переміщення в митному режимі транзиту; транспортний засіб використовується для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні; транспортний засіб передано у володіння, користування або розпорядження особі, яка не ввозила його на митну територію України або не поміщувала в митний режим транзиту) був визначений термін (а саме – 270 днів з дня опублікування вищезазначеного Закону), протягом якого власники таких транспортних засобів мали змогу вчинити дії, спрямовані на усунення встановлених МК обмежень, та прийняти остаточне рішення: або вивезти автомобіль за межі України, або здійснити його митне оформлення. При цьому, вже майже два роки органи Національної поліції відповідно до ст. 222 КУпАП мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення, передбачені ч. ч. 8, 9 ст. 121 КУпАП, та накладати адміністративні стягнення за їх вчинення. У зв'язку з цим виглядає вкрай сумнівною доцільність повторного «відтермінування» дії положень ч. ч. 8, 9 ст. 121 КУпАП.

До того ж, на нашу думку, запропоновані проектом зміни є непослідовними та призведуть до неоднакового застосування однієї й тієї ж норми КУпАП по відношенню до різних категорій осіб. Адже одних осіб уже

було притягнуто до адміністративної відповідальності за порушення ч. ч. 8, 9 ст. 121 КУпАП (див., наприклад, постанову восьмого апеляційного адміністративного суду у справі № 608/1686/19 від 17.06.2020)¹, і вони сплатили призначені їм розміри штрафу, а інших осіб (які не здійснили жодних дій щодо митного оформлення транспортного засобу) пропонується не притягати до адміністративної відповідальності протягом певного терміну.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Попович, Т. Ругаєва

¹ Постанова восьмого апеляційного адміністративного суду у справі № 608/1686/19 від 17.06.2020. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89860409>

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЇВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/284570 від 13.09.2021

639119